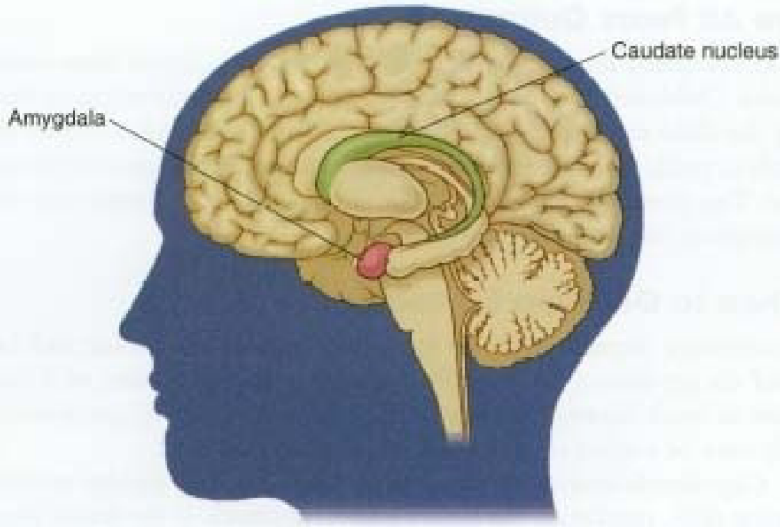

CAN a CSA - řešení

Formy a projevy syndromu CAN

	aktivní	pasivní
Tělesné týrání, zneužívání a zanedbávání	Tržné, zhmožděné rány a poranění, bití, zlomeniny, krvácení, dušení, otrávení, smrt	Neprospívání, vyhladovění, nedostatky v bydlení, ošacení, nedostatek ve zdravotní a výchovné péči
Duševní a citové týrání, zneužívání a zanedbávání	Nadávky, ponižování, strašení, stres, šikana, agrese Přehnané nároky na dítě	Nedostatek podnětů, zanedbanost duševní i citová
Sexuální zneužívání	Sexuální hry, pohlavní zneužití, ohmatávání, manipulace v oblasti erotogenních zón, znásilnění, incest	Exhibice, video, foto, audiopornografie, zahrnutí dětí do sexuálních aktivit dospělých
Zvláštní formy	Münchhansenův syndrom v zastoupení, systémové týrání a zneužívání, rituální týrání	

Diagnostika CAN

Traumatická vzpomínka

- Amygdala – implicitní paměť. Vzpomínky fungující na pocitech, zvucích, vůních, barvách. Neumíme si je vybavit.
- Hipokampus – deklarativní paměť. Zde máme vzpomínky v časových posloupnostech, se schopností si je vyvolat a popisovat.
- Hipokampus a amygdala jsou součástí našeho limbického systému, hrají důležitou roli při vzniku a regulaci prožívání našich emocí.
- Do amygdaly se ukládají opakující se prožitky, automatické chování, smyslové vjemy. Jsou zde všechny vzpomínky z tzv. předverbálního období – prožitky z uteru až do věku cca. 2 let než dojde k rozvoji hipokampu.
- Může se jednat i o prožitky, kdy jsme jako malí marně volali dospělou osobu, kdy jsme prožívali opuštěnost, ztrátu blízké osoby.

- Traumatické události – i v dospělosti, které jsou příliš úzkostné a traumatizující (vyvolává smutek, stud...), které nedokážeme zpracovávat na vědomé úrovni, si ukládáme do amygdaly, bohužel mohou vyvolat reakci – pro nás za běžných podmínek nepřírozenou a neadekvátní – může jakýkoliv spouštěcí mechanismus – vůně, slova, zvuk, podobnost situace, osoba se pak zachová podle určitého vzorce uloženého v implicitní paměti.
- V případě našeho chlapce, tak mohlo dojít jen ke spouštění mechanismu, daného prožitkem s bratrancem, pocit blízkosti i nechat se okrádat.
- Potřeboval zkušenost bezpečného, nemanipulujícího a nezneužívajícího vztahu s autoritou.
- Jak se tam dostávají informace, to je závislé na bezpečné a nejisté vazby z dětství.

Sociální práce.

- Respektování tradice v kontextu poznání dnešní doby – vyžaduje vysokou odbornou úroveň a zároveň důraz na **lidskost**.
- Zachování rovnováhy trojjedinosti **vůle** (cíl – blaho dítěte), **rozumu** (racionální přístup – odbornost) a **citu** (empatie).
- Nepodléhat módním trendům
- Praxe jiných kultur je pouze inspirací, ale ne ideálním vzorem k nezbytné realizaci.
- **Vidět do budoucna.**

Anamnéza

Rodinná:

- data o otci a matce, počet, zdravotní stav a vývoj sourozenců

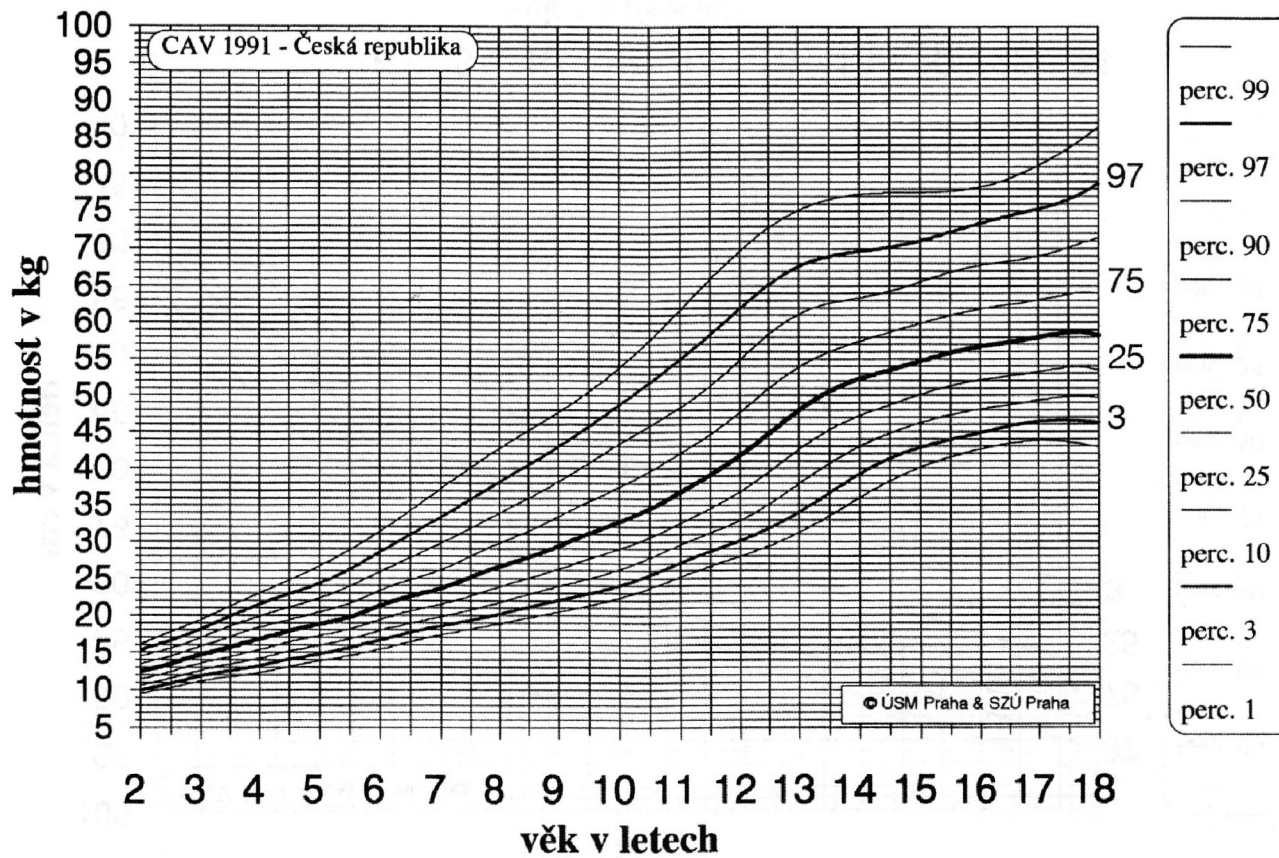
Osobní:

- úplnost očkování, opakované úrazy, opakované hospitalizace, zejména dlouhodobé

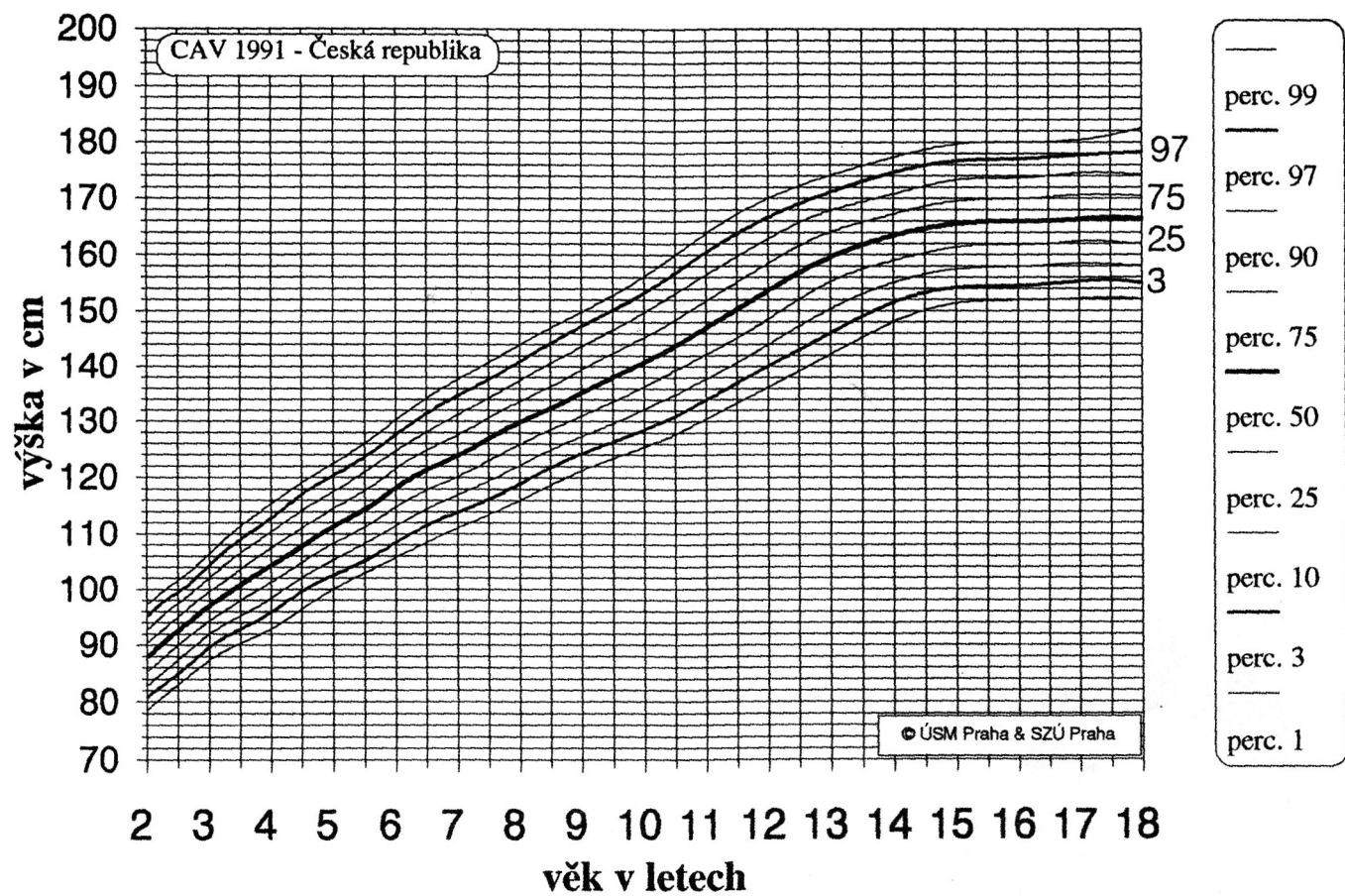
Sociální:

- velikost a kategorie bytu, počet členů domácnosti, zaměstnání rodičů, příjmy rodičů, typ školy dítěte a sourozenců, jejich prospěch, známka z chování, „koníčky“ dítěte

HMOTNOST DÍVKY 2 - 18 LET

TĚLESNÁ VÝŠKA DÍVKY 2 - 18 LET

HODNOTÍCÍ TABULKA Psychomotorický vývoj dítěte: 12 – 36 měsíců

	Co umí ve stoji	Chůze, běh, skok	Jemná motorika, vývoj úchopu	Vývoj řeči	Rozvoj smyslů a hry	Sociální chování
12	Dokáže se sám postavit, vydrží stát bez opory	Jde za jednu ruku, výskyt prvních samostatných krůčků	Uchopí jednou rukou i dva drobnější předměty, snaží se postavit dvě kostky na sebe	Divá se na známé jmenované předměty, rozumí a reaguje na základní pokyny	Vyprazdňuje a plní krabice	Účastní se hry s míče (kutálení, házení)
13	Ve stoji samostatný	Snaží se samo chodit, dává přednost chůzi před ležením	Postaví komín ze 2 kostek	Více slov nebo zvuků s významem	Plní instrukci při hře (např. podá hračku)	Chová panenku
15	Postaví se uprostřed místnosti bez opory	Jde samo, zřídka upadne. Jde do schodů vedeno za jednu ruku, ze schodů sám leze	Komín ze 3 kostek	Slovník z 10 slov, napodobí zvuky některých zvířat	Tahá za sebou hračku	Rozumí a uposlechne pokynům, vede někoho za ruku, aby na něco ukázalo
18	Dřepne si a znovu vstane, napodobuje stoj na špičkách	Vyleze samo na židli, strnule běhá	Komín ze 4 kostek, obrací stránky v knížce 2-3 najednou	Zná asi 20 – 30 slov s významem, počátek slovních spojení	První pokusy o napodobení tahu tužkou po papíře	Napodobuje domácí práce (utírání, zametání)
21	Mávně nohou a kopne do míče bez držení	Dobře běhá, chodí do schodů i ze schodů za jednu ruku nebo za zábradlí	Komín ze 5 kostek; snaží se navlékat korálky na tyčku	Slovník asi 40 slov, výslovnost se zlepšuje, dvouslovné věty	Poznává se v zrcadle, s pejskem dělá „haf“	Krmí, obléká panenku dovede oznámit svou potřebu a vykonat ji (nočník)
24	Umí skočit sounož, snaží se postavit se na jednu nohu	Chodí po místnosti po špičkách, chodí po schodech	Uchopí tužku a napodobí zřetelně tah na papiře.	Užívá zájmena, tvoří věty viceslovné, intonuje melodii	Tlačí hračku, uklízí hračky na žádost, hraje si mezi	Není nutná plena ani noc, rozlišuje své

Právní hledisko

- Povinnosti občana – hlásit podezření na CAN a CSA
- Zákonná opatření: minimální věková hranice (15 let), zákonná opatření proti svedení (č.140/161 v platném znění) – kuplířství, ohrožování mravnosti, týrání svěřené osoby, opuštění, vražda, znásilnění...

Systemové týrání

Jedná se o týrání systémem, který byl založen pro ochranu a pomoc dětem.

- Sekundární viktimizace – výslech ve věci CAN, děti odebrané se vrací po létech k biologickým rodičům proti jejich vůli, nebo zmanipulované.
- Profesionální pěstouni na přechodnou dobu- (západní Evropa)
- Nedostatek osobních vazeb v ústavní péči – děti zde nemají nikoho „svého“.

Rituální zneužívání

- Takové zacházení s dětmi, které se uskutečňuje v souvislosti s nějakými symboly, které mají náboženskou, magickou či nadpřirozenou charakteristiku a jsou součástí nějakého společenství.
- Pojídání dětí, kruté vymytání ďábla z dětí,
- Může jít o zneužívání jedincem – jedince, skupinou – jedince, skupinou - skupinu

Dětská prostituce

- Neočekávaný vysoký nárůst dětské prostituce v Evropě – zvláštní forma otroctví.
- Podíl dětí na obchodování s lidmi se odhaduje na 25%
- Masové rozšíření dětské pornografie
- Rozvoj nové formy – elektronická forma

Dětská práce

- Starý občanský zákoník formuloval, že dítě je povinno podle svých schopností a věku pomáhat při chodu domácnosti.
- Kde je hranice mezi pomocí rodině a využíváním dětí k pracovní činnosti
- Obohacování se na úkor práce dětí

Příčiny

- Chudoba – ekonomická, emocionální, sociální, kulturní
- Osobní zkušenost se sexuálním zneužitím mělo 50% dětí, 66% mladých pohybujících se v sexuálním průmyslu
- Deficit vzdělání, informací
- Absence akceptované sociální sítě
- Dlouhodobý stres, nezaměstnanost
- Touha po majetku, penězích

Následky komerčního zneužívání

- Stres, rozvoj posttraumatické stresové poruchy
- Získaná porucha osobnosti

Co to je?

- Sociálně-**právní ochrana** dítěte představuje zajištění **práva** dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání, zahrnuje také **ochranu** dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním ...

Právní vymezení

- Charta lidských práv - ústavní zákone č. 23/1991Sb.
- Listina práv dítěte – zákon č.104/1991Sb.
- Občanský zákoník – zákon č. 89/2012Sb. - §655 – 955
- Zákon o hmotné nouzi – č.111/2006Sb.
- Zákon o sociálně právní ochraně – č.359/1999Sb.
- Zákon o sociálních službách – č.108/2006Sb.
- Vyhláška – č.505/2006Sb. Standardy kvality sociálních služeb
- Vyhláška – č.401/2012Sb. Standardy kvality výkonu SPOD

Proces pomoci

- Oznámení – OSPOD, Policie
- Šetření – v domácnosti, škole, zájmové aktivity, ZZ
- Terapie či mediace
- Případová konference – vždy svolává OSPOD
- IPOD – individuální plán ochrany dítěte
- SMART
- Následuje práce s revize
- Pokud to nefunguje, soud

Trauma

- **Psychické** (nebo též **duševní**) **trauma** je psychické zranění, duševní stav člověka, ke kterému dochází v důsledku traumatické (traumatizující) události, jakou může být těžký úraz, úmrtí v rodině, znásilnění, šikana apod.
- Traumatem se rozumí zážitek, který ve velké míře porušuje duševní rovnováhu.
- Třebaže se podvědomí brání tím, že potlačuje vzpomínky na takový bolestivý zážitek, trauma ovlivňuje život v podobě neuróz a psychóz.

Sekundární vitkimizace

- Opakování traumatu
- Výslechové místnosti jako řešení

Dopady traumatu

- Dítě hyperaktivní
- Dítě hypoaktivní
- Dítě agresivní
- Dítě normoaktivní

Funkce rodiny

- Co je na základních funkcích rodiny zajímavé je vzájemná závislost mezi rodičem, rodinou a dítětem. Rodina vedená rodiči ve svých funkcích silně ovlivňuje dítě a jeho vývoj. Je zde však nutné si uvědomit i zpětnou interakci – dítě svým způsobem zpracovávání informací, emocí a všeho ostatního co se jej snaží dospělí naučit, ovlivňuje zpětně chod rodiny a rodiče. Na tomto místě je vhodné si uvědomit, že nejen rodiče vychovávají a vedou dítě, ale i dítě vychovává (mění, dává jim příležitost k rozvoji) a vede rodiče. Funkce rodiny vychází z rodičovské odpovědnosti, kterou např. popisuje občanský zákoník následovně: [§ 858](#); Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

Funkce reprodukční

- Ještě do nedávna byla rodina místem, ve kterém a do kterého se rodilo dítě. Bylo společensky normální, že dítě se rodí sezdaným partnerům. Zpravdila se taky dítě rodilo v biologicky nepřijatelnější dobu – tedy mezi 20 a 30 rokem života ženy a muže.
- Toto již dnes neplatí. Cílem je spotřeba a to na všech úrovních. Dítě – a tím založení rodiny – se odkládá „na potom“. V prvním období se popužívá antikoncepce, aby v období, kdy chceme založit rodinu, abychom využili IVF oplodnění, neboť fyziologicky jsme již neschopni. Důvodem odkládání založení rodiny – mít dítě – je uváděna nízká finanční příjmová hladina mladých lidí.
- Roste nám počet dětí žijících mimo svou původní rodinu (child of home), roste nám počet svobodných matek. Rodina již statisticky není místem, kde se „přirozeně“ dítě narodí a žije, je vychováváno, opečováváno a chráněno.

Funkce ekonomická

- Rodina je systéme malého rodinného podniku. Do rodiny přicházejí určitým systéme finance. Rodina se učí tyto finance v rámci interních procesů přerozdělovat. Zpětně svou spotřebou roztáčí kolo výroby a nákupu, a tím vytváří a ovlivňuje hospodářství.
- Ve funkci ekonomické se tedy nejedná jen o přísun a spotřebu, ale rovněž o interní strukturu rodiny, které může naučit děti vnímat hodnotu peněz, nebo v jisté nedostatečnosti, může naučit dítě žít jen ze sociálních dávek. Rodina je taky prvním místem, kdy sdílíme materiální věci společně, a učíme se na základě ekonomie i učení vztahu k věcem, případně i finančnímu altruismu.
- Do našeho zařízení byla přijata 14 letá dívka v rámci krizové pomoci. Tak velké děti mají vysoká privilegia v pohybu po zařízení. Při rozhovoru s jednou kuchařkou se ptala, proč tato paní chodí práce. Dostalas odpověď: „jsem ráda u dětí a taky potřebuje nějaké peníze pro život.“ Naše dívenka odpověděla:“ A to nemáš sociálku, že chodíš do práce?“

Funkce vzdělávací

- V současné společenské struktuře je rodina vnímána již odloučeně od vzdělávacích institucí. Za poslední půlstoletí rodina a její místo ve společnosti prošla významnou změnou. Tato změna je dána nejen společenskými změnami, ale rovněž i politickým rozdělováním sil vzhledem ke vzniku Evropské unie a jejího vlivu na vnitřní sociální systémy.
- Jak jsem uvedl výše, do přelomu tisíciletí byla škola součástí výchovného procesu společně s rodiči. Tento fakt již dnes zcela neplatí – platí spíše jen u alternativních škol typu Montesori, Waldrovska škola a podobně. U státních institucí již došlo ke striktnímu rozdělení školy jako vzdělávací instituce a rodiny jako výchovné instituce. Opačně však je potřeba si všimnout situace, kdy stát a především ekonomika jako mocenská struktura více zasahuje do chodu rodiny. Stát ztrácí vliv na rodinu a její začleňování – již taky stát a společnost přestává být nositelem a ochranitelem vlastní kultury. Kultura je diktována ochranou zájmu menšin a ekonomikou nadnárodních společností (Keller 2007).
- Děti však stále mají v rodině svou potřebu přiměřených výchovných podnětů. Rodina jako prostor startuje rozvoj dítěte, rozvoj kognitivních funkcí, případně i nápravu raných postižení spojených s neurologií dítěte.

Socializační

- Ještě nedávno platilo, že rodina se chová jako sociální společenství a je dost snadné definovat kdo do ní patří a kdo nikoliv (Komárik 2007). Rovněž je jednoduché definovat teritorium rodiny, kde a kdo sem patří, kdo je host, kdo je nepřítel. Je zde i jistá hierarchie, případně anarchie, dá se však definovat a snadno se v ní orientovat. Dnes je již složitější se v některých rodinných vztazích orientovat, dokázat dosledovat jak se některé primární vztahy kříží, prolínají, případně kde se z bývalých partnerů stávají nepřátelé, jejichž zbraní je dítě.
- Rodina jako samostatný sociální subjekt vytváří s ostatními jedinci i rodinnými subjekty společnost, která je nositelem určitých hodnot patřící k dané kultuře. Tyto hodnoty jsou v konkrétnějších formách předávány dětem právě v rodinném prostoru a v rodinných vazbách – dítě se socializuje z perspektivy rodinných hodnot. Hodnoty a rituály zpětně dávají členům pocit bezpečí.
- Harris

Emocionální funkce

- Saturace psychických potřeb. Tyto potřeby popisuje Matějček jako jedny z nejdůležitějších, dokonce mají přednost před blahobytem (v anglicky psané literatuře často uváděný jako welfare, nebo wellbeing).
- Matějček mimo jiné upozorňuje na potřebu láskyplného přijetí, stálost vztahů a otevřenou budoucnost. Škoviera v předmluvě své knihy „Prevýchova, Úvod do teorie a praxe“ sám upozorňuje, že ekonomická síla rodiny nemá přímou souvislost s naplňování emočních i fyzických potřeb dítěte. Tento fakt, na který upozorňují i jiní autoři je v přímém rozporu s Novým občanským zákoníkem, který předpokládá, že slabá ekonomická situace rodiny je důvodem zanedbávání případně i týrání dítěte.
- Emocionální funkce rodiny rovněž umožňuje doplňovat vztahem některé nedostatky, např. sníženou ekonomickou sílu rodiny. Rovněž emocionální funkce rodiny a emoce jako vztahová záležitost učí dítě řešit konflikt, zvládat své vlastní emoce – lépe řečeno, umět s nimi zacházet.

Výchovná funkce

- Dítě je vychovááno ke sběru informací a k dovednosti s informacemi zacházet, učí se první slova, ale rovněž získává dovednosti jako je vzájemná sounáležitost a způsob vzájemné interakce vzhledem k jednotlivým členům rodiny a domácnosti.
- Dítě rovněž má své místo v rodině, které je dáno pohlavím a věkem. Rodinné konstelace – pořadí dětí – jsou velmi silným výchovným činitelem. Tento fakt budu ještě jednou zmiňovat v rámci přijímání dítěte v systému náhradní rodinné péče. Každé dítě je učeno tomu, že nejmladší je nejkřehčí, že musí mít ohledy, je rodinným mazlíkem i zdrojem stresu – např. toho, že starší musí chápat a uhýbat. Dítě je rovněž vychovááno a vedeno k emočním projevům, jejím rozumění. V primární rodině se dítě nejúčinněji naučí komunikovat, naučí se empatii. Z tohoto důvodu potřebuje vyrůstat ve stálém prostředí z pohledu jasnosti a srozumitelnosti emočních projevů. Potřebuje zažít frustraci, ale rovněž potřebuje, aby toho pozitivního bylo více (Pöthe 1999).

Ochranná funkce

- Jedním z důležitých socializačních funkcí rodiny je místo bezpečí pro jejich členy, kdy mohu být sám sebou a mohu „odložit“ některé společenské konvence, např. v oblékání. Do ochranné funkce však taky patří i to, že obdržím zastání případně pocitu nespravedlnosti, že mohu tyto své pocity s někým řešit v bezpečném prostředí. Dle mého názoru do ochranné funkce rodiny patří i to, že jsou transparentní pravidla pro vnitřní chod rodiny a že mám možnost jako dítě i dospělý dostat přiměřeným způsobem zpětnou vazbu na mé jednání, a ochranu před neadekvátním jednáním jiných osob. Nejedná se zde o slepou ochranu, ale o ochranu před agresí, ale rovněž i ochranu před přílišným návaem stresujících faktorů.

Členíme rodiny dle jejich dysfunkčnosti

- Rodinu **problémovou**, ve které se vyskytuje narušení některých, nebo všech výše uvedených funkcí. Narušení těchto funkcí ale neohrožuje vývoj rodiny, ani jejích členů a rodina je schopna sama zabezpečit zlepšení výkonu funkcí, případně s malou pomocí.
- Rodinu **dysfunkční**, kde se již vyskytuje významné narušení některých, nebo všech základních funkcí, rodinný systém je poškozen a vývoj dítěte, či dětí je vážně ohrožen. Tyto rodiny nejsou schopny pomoci si samy a je potřeba využít zdroje pomoci z vnějška rodiny.
- Rodinu **afunkční**, ve které je rodinné fungování již silně poškozeno z důvodu těžce narušeného uspokojování potřeb, nebo neuspokojování potřeb. Dítě nejen nemá uspokojovány základní potřeby, ale je také ohroženo na samotném životě.
  - V těchto případech často dochází k zásahu pracovníků OSPOD a to odebráním dětí z původní rodiny a jejich umístování do náhradní péče.
- Děti, které se v současnosti v České republice narodí, se rodí v 52% nesezdaným ženám. Ze statistiky již nevyčteme, zda se jedná o samoživitelky nebo ženy s partnerem.
- Matka se pro dítě může snažit tvořit bezpečné prostředí, nepředstavuje ovšem tak pevnou oporu, jako partnerské soužití v souladu, nebo rozrostlejší rodina, která kolektivně spolupracuje (Matoušek, Pazlarová, 2014)

Dětské potřeby

- Aby se dítě mohlo vyvíjet zdravě po duševní stránce a mohlo být prospěšné společnosti, musí být uspokojovány jeho základní potřeby. I přesto, že na dítě působí větší počet výchovných prostředí, rodina je nejdůležitější institucí v uspokojování potřeb dítěte a pokud jsou rodiče s dítětem v soužití, zároveň dochází k uspokojování jejich potřeb (Matějček, 2005).

Co je potřeba

- „*Potřeba je subjektivně pociťovaný nedostatek něčeho nezbytného*“ (Kukla, 2016, s. 131). Vaníčková (2007) uvádí, že uspokojování potřeb dítěte spadá do rodičovských povinností a je obsahem výchovy. Je-li uspokojování potřeb dětí nedostačující, nebo v případě, že vůbec neprobíhá, jedná se o zanedbávání dětí. Potřeby dítěte závisí na několika faktorech. Jedná se zejména o věk dítěte, pohlaví dítěte, jeho zdravotní stav a původní prostředí (Kukla, 2016).
- Dalším významným milníkem rodinné formy pomoci dítěti v ohrožení jsou studie Bovolbyho a tria českých autorů – Matějček, Langmeier, Dunovský. Všichni tito autoři se shodují na tom, že dítě potřebuje ve svém raném dětství jednu pečující osobu, která je plně soustředěna na jeho potřeby. Dětské potřeby definoval Matějček (2002):

Potřeba stimulace

- Potřeba stimulace - dostupnost podnětů v přiměřeném množství a variabilitě. Dítě potřebuje být podněcované, stimulované v oblasti zrakové, sluchové, hmatové, atd. Nejpřirozenějším zdrojem smyslové stimulace je každodenní tělesný, zrakový a řečový kontakt s dítětem: Důležité je, aby podněty odrážely určitou pravidelnost a srozumitelný systém, který je zprostředkovaný nejčastěji matkou. Souvisí to s potřebou porozumět světu, aby se dítě do něj mohlo začlenit. Dítě potřebuje okolo sebe nejen rozličné hračky, pěkné prostředí, ale hlavně lidi, kteří se s ním mazlí, laskají, usmívají se. Jejich nedostatek nebo jednostrannost vývoj dítěte narušují a zpomalují.

Potřeba smysluplného světa

- Potřeba smysluplného světa - stálost věcného a sociálního prostředí, které dítě prostřednictvím matky poznává a orientuje se v něm. Děti již v kojeneckém věku projevují radost, když ve svém prostředí objeví nějaký systém, nějakou pravidelnost, kterou mohou vlastní činností ovlivnit. Dítě se aktivně zmocňuje světa a úspěchy ho podněcují k dalším aktivitám.

Potřeba lásky

- Potřeba lásky – citového bezpečí - potřebu trvalého kladného vztahu k mateřské osobě (nemusí to být biologická matka), dále potřeba kladného opětovaného vztahu k ostatním členům rodiny, později k vrstevníkům, což se obzvláště projevuje věku a v pubertě. Dále je to potřeba důvěrných vztahů mezi chlapci a děvčaty, potřeba životního partnera a u většiny lidí v dospělosti potřeba mít děti, svoje potomstvo.

Potřeba pozitivní identity

- Potřeba identity, najít si místo ve společnosti - Dítě si v interakci s okolím postupně uvědomuje svoje „JÁ“, vytváří si svoje sebevědomí, sebepřijetí, svoji identitu, kterou dotváří v období dospívání. Každý má potřebu být přijímaný a někam patřit – do rodiny, do skupiny kamarádů, do pracovního, zájmového, duchovního a dalších společenstev a mít tam přijatelnou roli a pozici.

Potřeba životní perspektivy

- Potřeba životní perspektivy, otevřené budoucnosti - společnou budoucnost má dítě právě v rodině. Je to potřeba tak důležitá, že někdy bývá uváděna jako samostatná pátá úroveň v rámci psychických potřeb.

„Základní potřeby dětí psychické

- množství kvalita a proměnlivost podnětů,
- řád a smysl podnětů pro učení,
- citové a sociální vazby pro utváření osobnosti dítěte,
- potřeba osobní identity,
- potřeba otevřené budoucnosti.

Základní potřeby biologické:

- vzduch, voda, teplo,
- kvalitní výživa,
- spánek,
- odpočinek, zájmové aktivity, relaxace,
- přiměřené obydlí a ošacení,
- ochrana dítěte před nemocemi a úrazy.

Základní potřeby emocionální:

- uvědomělé prožívání situací a schopnost empatie,
- prožitek z veřejně prospěšné práce, dobrého skutku,
- pozitivní výchova a bezpodmínečná akceptace dítěte,
- porozumění nonverbální komunikaci.

Základní potřeby sociální:

- sociální dovednosti,
- vzory pravidel chování v sociální komunikaci,
- pocit sounáležitosti,
- pocit jistoty v očekávání sociální podpory ze strany klíčové osoby,
- ochrana před všemi formami interpersonálního násilí,
- zvládání stresu.

Základní potřeby duchovní:

- potřeba přiměřeného sebepojetí,
- potřeba hierarchie životních hodnot.“
-

Demokratizace rodiny

- Stát jako nositel moci a služeb přichází k obyvatelům s určitými očekáváními v rámci své rodinné politiky. S očekáváními však přichází i partneři, ale s očekáváními přichází i děti. Tahle očekávání se mísí s potřebami. Informační technologie bourají důvěru mezi lidmi – jsou často nástrojem moci, ale paralelně vyrůstá potřeba budování důvěry v systém – v rámci SPOD je tento jev patrný na rodinných konferencích.
- Stát očekává od žen - mateřství a rodičovství – možnost otcovské dovolené na tomto očekávání mění jen málo, neboť do hry vstupují dětské potřeby, schopnost kojení a podobně. Argument o umělé stravě je jako srovnání aktu a pietního aktu.
  - Rodina se však demokratizuje a podle výše uvedených principů demokratizace, takový proces potřebuje diskurzivní prostor naplněný důvěrou. V dnešních rodinách dochází ve funkčních vztazích k vytváření nových rozdělení rolí – kdo vydělává, starost o děti, starost o domácnost a podobně. Do těchto domácích a rodinných diskurzů jsou zapojovány i děti a vytváří tak nové kategorie a modely. Giddens (in Webb, 2013) upozorňuje na to, že výhodu mají jedinci se spiritualitou, empatií a sebereflexí. Stát konstruuje v rámci sociální práce pomoci rodinám nová pravidla, ale rodiny ve své funkčnosti žijí mimo tato pravidla. Cesta od dys-funkčnosti k funkčnosti je stává složitější ne jen pro sociální pracovníky, ale především pro jednotlivce.

Nenaplněnost potřeb

Deprivace, zanedbanost, frustrace

Typ sociálně hyperaktivní

Typ sociálně hypoaktivní

Typ normoaktivní

Reflektující tým

- Naplňování dětských potřeb

Potřeby dětí – jak by mělo vypadat naplňování

- Potřeby přiměřené stimulace
- Smysluplného světa
- Potřeby lásky
- Pozitivní identity
- Životní perspektivy
- Potřeby psychické
- Potřeby biologické
- Potřeby emocionální
- Potřeby sociální
- Potřeby duchovní

Formy a projevy syndromu CAN

	aktivní	pasivní
Tělesné týrání, zneužívání a zanedbávání	Tržné, zhmožděné rány a poranění, bití, zlomeniny, krvácení, dušení, otrávení, smrt	Neprospívání, vyhladovění, nedostatky v bydlení, ošacení, nedostatek ve zdravotní a výchovné péči
Duševní a citové týrání, zneužívání a zanedbávání	Nadávky, ponižování, strašení, stres, šikana, agrese Přehnané nároky na dítě	Nedostatek podnětů, zanedbanost duševní i citová
Sexuální zneužívání	Sexuální hry, pohlavní zneužití, ohmatávání, manipulace v oblasti erotogenních zón, znásilnění, incest	Exhibice, video, foto, audiopornografie, zahrnutí dětí do sexuálních aktivit dospělých
Zvláštní formy	Münchhansenův syndrom v zastoupení, systémové týrání a zneužívání, rituální týrání	